

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Харченко Ю. Т.

*концертмейстер кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
вул. Гетьманська, 20, Мелітополь, Запорізька область, Україна*

orcid.org/0000-0001-9020-3001

kharchenko_yuliia@mdpui.org.ua

Ключові слова:

*концертмейстер,
інформаційно-комунікативні
технології, інтернет-ресурси,
медіатехнології, професійна
діяльність концертмейстера
закладу вищої освіти.*

У статті розглянуто застосування інформаційно-комунікативних технологій як засобу підвищення якості професійної діяльності концертмейстера закладу вищої освіти, що зумовлено необхідністю адаптації до змін, які відбуваються в галузі сучасної музичної педагогіки. Важливість досліджуваної теми пов'язана з тим, що окреслені технології перетворили сучасний освітній процес загалом: змінилися особливості професійної діяльності концертмейстера закладу вищої освіти, характер комунікації між викладачем, концертмейстером і студентом. Зважаючи на це, доцільно проаналізувати фахову діяльність концертмейстера закладу вищої освіти з точки зору використання інформаційно-комунікативних технологій у своїй професійній діяльності, яка в умовах сьогодення носить творчий та індивідуальний характер. Зазначено, що використання інформаційних технологій на підготовчому та репетиційному етапах роботи концертмейстера закладу вищої освіти із здобувачами вищої освіти-виконавцями дає змогу концертмейстерові здійснювати пошук ефективних підходів у власній професійній діяльності, діяти відповідно до науково-освітньої діяльності університету. Експертиза практики, пов'язаної з професійною діяльністю концертмейстера закладу вищої освіти, свідчить про те, що незважаючи на широке коло досліджень із питань методології концертмейстерства, досі не здійснено предметного аналізу питань застосування фахівцем інформаційно-комунікативних технологій, що є необхідністю в сучасних реаліях освіти. Метою та завданням представленої роботи є здійснення аналізу впровадження інформаційно-комунікативних технологій, обґрунтування доцільності та необхідності їх застосування у професійній діяльності концертмейстера закладу вищої освіти. Основними методами, використаними в дослідженні, є історичний, аналітичний, евристичний, емпіричний. Робиться висновок про те, що поєднання традиційних підходів із сучасними інформаційно-комунікативними технологіями актуалізує концертмейстера закладу вищої освіти на новий вектор діяльності, пов'язаний із оновленням інтелектуального та фахового досвіду, що сприятиме пошуку нових ідей, орієнтирів щодо функціональних професійних завдань.

INTRODUCTION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF THE CONCERTMASTER OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

Kharchenko Yu. T.

*Concertmaster at the Theory and Methodology of Music Education and Choreography Department
Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
Hetmanska str., 20, Melitopol, Zaporizhzhia region, Ukraine
orcid.org/0000-0001-9020-3001
kharchenko_yuliia@mdp.u.org.ua*

Key words:

concertmaster, information and communication technologies, Internet resources, media technologies, professional activity of the accompanist of a higher education institution.

The article considers the use of information and communication technologies as a means of improving the quality of professional activity of the concertmaster of the institution of higher education, which is due to the need to adapt to changes in the field of modern music pedagogy.

The importance of the research topic is due to the fact that these technologies have significantly modified the modern educational process in general: changed the features of the professional activity of the concertmaster of the institution of higher education, the nature of communication between teacher, concertmaster and student. In this regard, it is advisable to analyze the professional activities of the concertmaster of the institution of higher education in terms of the use of information and communication technologies in their professional activities, which in the current conditions, is creative and individual.

It was noted that the use of information technology in the preparatory and rehearsal stages of the concertmaster's of the institution of higher education work with applicants for higher education-performers allows the concertmaster to search for effective approaches in their professional activities, to act by scientific and educational activities of the university. The Expertise shows that, despite the wide range of research on the methodology of accompaniment, at this time there is no substantive analysis of the application of information and communication technologies, which is a necessity in the modern realities of education. The purpose and task of the presented work are to analyze the introduction of information and communication technologies, justify the desirability and necessity of their use in the professional activities of concertmaster of the institution of higher education. The main methods used in the study are historical, analytical, heuristic, empirical. It was concluded that the combination of traditional approaches with modern information and communication technologies actualizes the concertmaster of the institution of higher education to a new vector of activity associated with the renewal of intellectual and professional experience, which will promote the search for new ideas, guidelines for functional professional tasks.

Постановка проблеми. Освітня діяльність здобувачів вищої освіти в галузі педагогіки музичного мистецтва не є можливою поза участю концертмейстера, однак його призначення та вплив на становлення майбутніх фахівців здебільшого залишаються недооціненими. Водночас фахова діяльність концертмейстера вимагає від нього високого професіоналізму. Особливого значення набуває вдосконалення професійної майстерності концертмейстера щодо застосування інформаційно-комунікативних технологій із метою підвищення якості фахової діяльності, надання їй властивостей відкритості,

демократичності, творчості, індивідуалізації, що створює привабливе реноме в очах як здобувачів вищої освіти, так і колег-викладачів, концертмейстерів, мотивує їх до самоосвіти та саморозвитку. Цивілізаційні реалії сьогодення важко уявити без цифрових інформаційних технологій, саме тому їх використання на підготовчому та репетиційному етапах роботи концертмейстера зі здобувачами вищої освіти-виконавцями, стає досить актуальним. Необхідність перегляду наявних професійних настанов, пов'язаних із концертмейстерською діяльністю, є відповіддю на запити сьогодення.

Специфіку медіатехнологій та особливості їх використання в практичній діяльності концертмейстера розглянуто в працях А. Василика, О. Горюнової, Н. Духаніної, М. Жалдака, О. Короткової, К. Кушнір, М. Лещенко, Т. Молчанової. Питанням роботи концертмейстера зі здобувачами вищої освіти на хореографічних освітніх компонентах приділяли увагу І. Кравченко, О. Філенко та інші. Незважаючи на наявність низки робіт, у яких досліджуються окремі напрями, пов'язані з професійною діяльністю концертмейстера, досі не здійснено ґрунтовного аналізу питань застосування фахівцем інформаційних медіатехнологій, що є необхідністю в сучасних реаліях освіти.

Мета статті полягає у визначенні особливостей реалізації інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності концертмейстерів закладів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Концертмейстерська діяльність є важливою ланкою музичного ансамблевого виконавства. На важливість призначення концертмейстера як учасника співтворчості з виконавцями-солістами на різних етапах музичного навчання вказували різні дослідники. Так, О. Короткова окреслює коло обов'язків, які має виконувати концертмейстер, спираючись на відомості, надані в Довіднику «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів», затверженому наказом Міністерства освіти та науки України. «Професійні вимоги до концертмейстера передбачають знання основних напрямів розвитку сучасного музичного мистецтва, опанування великої кількості творів класичного та сучасного музичного репертуару; використання методів самостійної роботи над музичним твором, опанування методик роботи з вокалістами, диригентами-хоровиками, інструменталістами, хореографами; забезпечення концертмейстером високого художнього та професійного рівня інструментального супроводу занять, репетицій, сольних виступів здобувачів вищої освіти; добір та оновлення музичного та навчально-методичного матеріалу; участь в організаційно-виховній діяльності закладу вищої освіти; здійснення навчально-виховної діяльності в групах, творчих об'єднаннях; обирання ефективних форм та методів роботи; виявлення творчих здібностей здобувачів вищої освіти, сприяння їх розвитку тощо». [5, с. 52]. Цей перелік відзначає багатofункціональність діяльності концертмейстера закладу вищої освіти, який має не лише забезпечувати інструментальний супровід програми соліста-виконавця, але й брати на себе функції викладача та фахівця з інших галузей, зокрема музичної акустики та ансамблевого виконавства.

Варто зазначити, що проблема специфіки професійної діяльності концертмейстера стала предметом досліджень мистецтвознавців, педагогічних науковців як минулого, так і сучасності. Є чимало наукових праць, у яких акцентовано увагу на функціональних обов'язках концертмейстера. Досить важливий висновок щодо специфіки професійної діяльності концертмейстера висловлює Т. Молчанова. Дослідниця підкреслює, що найчастіше значущість концертмейстера в музичному виконавстві відходить на другий план, однак саме паритетна ансамблева взаємодія концертмейстера із солістом сприяє найбільш досконалому розкриттю художнього образу музичного твору. «Отже, мистецтво концертмейстера – виконавський різновид, що гнучко скріплює трансформацію становлення та динаміку розвитку мистецтва спільного ансамблевого музикування, що еволюціонувало водночас із безперервною зміною історичної структури музичної культури та на кожному етапі становлення оновлювало визначальний напрям, широчінь обріїв. Крокуючи хронологічними сходами, поступово наповнювалися джерела «життєзабезпечення» мистецтва концертмейстера, долалися недоліки попередніх періодів, відбувалася органічна кореляція асимілятивних процесів у межах кожного століття» [7, с. 216]. Еволюційний розвиток професійної діяльності концертмейстера свідчить про необхідність постійно реагувати на зміни в музично-виконавській практиці та виступати власне рушієм перетворень. Насправді концертмейстер має не тільки виконувати функції супроводу програми соліста, але й створювати нові підходи для досягнення спільної виконавської мети з різними виконавцями. Під час спільного виконавства між солістом і концертмейстером має бути повна відповідність ритмічного характеру, яка згодом сприятиме безпомилковій зміні темпу, динаміки, розумному дотриманню агогіки, штрихів (*legato*, *staccato*), семантичному розумінню музичного полотна. При цьому точне дотримання нотного тексту не завжди стає запорукою його художнього відтворення. Адже для цього необхідним є виявлення єдиних указівок автора музичного твору, яке досягається тільки шляхом тривалої й послідовної репетиційної роботи. Досягнення позитивного результату можливе за умов досконалого визначення всіх складнощів виконуваного твору, при цьому необхідно дотримуватися повної відповідності вказівкам композитора. На жаль, кількість годин, передбачених планами для практичних занять концертмейстера зі здобувачами вищої освіти, досить обмежена. Саме тому використання можливостей, які виникають завдяки інформаційним технологіям, можуть деяким чином заповнити ці прогалини. Варто зазначити, що протягом останніх десятиліть світове музичне мистецтво зазнало

відчутних змін, пов'язаних із розвитком засобів створення й відтворення музичного мистецтва. За порівняно невеликий проміжок розвитку музичних цифрових технологій було створено безліч апаратних і програмних засобів різного призначення. Їх інтенсивне оновлення багато в чому визначається сформованим попитом – активним застосуванням у музичному навчанні, творчості, побуту, синтезу звуку та звукозапису. Із появою в професійній діяльності концертмейстера такого складника, як інформатизація, стало доцільним переглянути її завдання. Основними з них є такі:

- підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти на основі використання в навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- використання сучасних методів навчання і, як наслідок, підвищення творчого та інтелектуального складників навчальної діяльності;
- інтеграція різних видів освітньої діяльності (навчальної, дослідницької);
- адаптація інформаційно-комунікативних технологій навчання до індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти;
- забезпечення безперервності й наступності в навчанні та вихованні;
- підтримка і розвиток системності мислення здобувача вищої освіти;
- підтримка всіх видів пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти в отриманні знань, розвитку і закріпленні навичок і умінь;
- розроблення концертмейстером методичного забезпечення навчального процесу.

Отже, використання інформаційно-комунікативних технологій підвищує ефективність професійної діяльності концертмейстера сприяє удосконаленню різних форм і технологій навчання. Технології звукозапису, виникнення різноманітного програмного забезпечення, пов'язаного з посиленням, покращенням звуку та його формуванням, істотно змінили рівновагу в популяризації академічного напрямку музичної культури і виконанням наживо. Незважаючи на це, не можна заперечувати можливості, які відкриваються завдяки новітнім цифровим аудіопрограмам і комп'ютерному обладнанню. У низці напрямів музичного мистецтва підтримка провідних устремлінь стає нагальним складником професійного становлення, такими прикладами можна вважати роботу звуко-режисера, виконання творів естрадного напрямку тощо. Водночас, як правило, виконавці в галузі академічного мистецтва не надають належної уваги цим новаціям. При цьому слід зазначити, що значущість інформаційних технологій як у музичному виконавстві, так і в процесі підготовки здобувачів вищої освіти до подальшої професійної діяльності відіграє суттєвого призначення. «Застосування

сучасних інформаційних технологій у навчанні істотно доповнює традиційні погляди на методику викладання, структуру і організацію навчальної діяльності, робить навчання більш цікавим, змістовним, наочним, інтерактивним; дає змогу підготувати здобувачів вищої освіти музичних спеціальностей із певними якостями та практичними вміннями, здатних не лише вміло користуватися накопиченим досвідом обраної професії, але й активно збагачувати його новими цінностями, сприяючи розвитку ціннісних компетентностей; надає безмежні можливості для реалізації творчих задумів як концертмейстера, так і соліста-виконавця, змінюючи роль здобувача вищої освіти з бездіяльного слухача на активно-творчого й самостійного учасника процесу» [6, с. 262].

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що застосовуючи у власній професії нові цифрові медіатехнології, діяльність концертмейстера закладу вищої освіти стає більш продуктивною і творчою [4]. Сучасні дослідники розглядають медіатехнології як технічні засоби, що супроводжували людину з давніх часів. «Медіа умовно розподіляють на п'ять типів: ранні (писемність), друковані (книгодрукування, літографія, фотографія), електронні (телеграф, телефон, звукозапис), засоби масової інформації (кінематограф, телебачення), цифрові (комп'ютер, Інтернет)» [2]. Отже, у реаліях сьогодення саме цифрові медіатехнології мають визначальне призначення. Насамперед, за умови відсутності здобувача вищої освіти з певних підстав на занятті, його можна провести з концертмейстером, використовуючи платформи типу Moodle, Zoom, програми Skype, Viber, Messenger, які мають функції відеочату. Використовуючи якісний інтернет-зв'язок, концертмейстер може проводити репетиційну роботу зі студентом: розучувати партії, відпрацьовувати технічно складні місця в музичному творі тощо. Така технологія може бути корисною і в разі відсутності одного з учасників навчального процесу з поважних причин: через хворобу, запровадження в регіоні карантинних заходів, участь у конкурсах, фестивалях за межами міста тощо. Цю можливість краще розглядати як альтернативу, а не повну заміну звичайного аудиторного формату занять, хоча зараз досить поширеною практикою є проведення лекційних і практичних занять на платформах Moodle і Zoom. Перераховані вище програми створюють умови для створення чатів, у яких можливим є професійне спілкування декількох учасників, завдяки чому виконавський процес здобувача вищої освіти і концертмейстера контролюється викладачем, котрий може надавати власні рекомендації, вказівки, висловлювати особисту думку, робити технічні зауваження тощо. Використання цифрових аудіопрограм для звукозапису має істотний

вплив на репетиційний процес, зокрема на оцінювання якості виконання музичного твору. Під час спільного виконання музичного твору солістом(ами) і концертмейстером доцільно зробити аудіозапис, завдяки якому після прослуховування можна проаналізувати технічну якість виконання, оцінити дотримання метроритму, агогіки, художнього образу твору. Для звукозапису й відтворення музичних творів є різноманітні комп'ютерні програми з різними функціональними можливостями, а саме: Ableton, Audition, Cubase, NanoStudio, MadTracker, Sound Forge Pro, Traktor Pro тощо. Запропоновані програми дають можливість сконцентрувати увагу саме на звучанні твору, що сприяє розвитку тембрового слуху, допомагають отримувати незвичайні, часом нереальні тембри, розширюють музичне мислення, спираючись на створення тембрової драматургії музичного твору. Функція метронома сприяє коригуванню ритмічного аспекту виконання твору під час виступу. Мистецтвознавець Ю. Чекан характеризує значення звукозапису як соціокультурної рушійної сили так: «Звукозапис є одним із кардинальних відкриттів музичної сучасності, що повністю змінив її конфігурацію... Саме звукозапис і пов'язані з ним канали розповсюдження інформації змінювали у ХХ столітті співвідношення різних інтонаційних практик, справляючи вирішальний вплив на смаки та пріоритети слухачів, розподіляючи музичний ринок і впливаючи на царину авторського права та суміжних прав» [8, с. 51]. За ствердженням дослідника, звукозапис стає «могутнім соціокультурним фактором», який впливає на інформованість учнівської молоді і, як наслідок, на підвищення рівня її музичної компетентності. [8, с. 51–52]. Це висуває перед концертмейстером принципово нові вимоги: віднині одним із важливих завдань для нього стає не стільки повідомлення інформації щодо музичного твору, скільки допомога здобувачеві вищої освіти в її відбиранні, оцінюванні та інтерпретації.

Безсумнівно, інтернет-мережа надає безмежні освітні можливості. Як інформаційна система, інтернет пропонує користувачам різноманіття інформації й ресурсів:

- пошукові системи;
- доступ до інформаційних ресурсів;
- довідкові каталоги;
- відео-конференції;
- можливість публікації особистої інформації,

створення власної домашньої сторінки [1].

Наявність ресурсів для зберігання й доступу до різних файлів надають можливості для зберігання різноманітного нотного репертуару, скористатися яким можна в будь-який зручний для концертмейстера час. Створення власної електронної бібліотеки дозволяє фахівцеві надійно зберігати й ефективно використовувати різноманітні

колекції цифрових документів (текстових, аудіо, відео тощо). Завдяки відеохостингу, тобто інтернет-сервісу, який дозволяє завантажувати відео в браузері (наприклад через спеціальний програвач), можна переглянути й прослухати музичний твір у різних інтерпретаціях, обрати кращу з них для ознайомлення, що може стати зразком для спільного виконавства здобувача вищої освіти та концертмейстера. Можливості мережі інтернет є якісним підґрунтям для створення інформаційно-предметного середовища, самоосвіти концертмейстера, задоволення його особистих професійних захоплень і запитів. «Застосування досягнень новітніх медіатехнологій відкриває перед концертмейстером нові можливості, значно розширює й урізноманітнює зміст, методи і форми освітнього процесу, сприяє забезпеченню якісної професійної діяльності. Застосування концертмейстером на заняттях медіа та освітніх технологій найкраще відповідає принципам особистісного підходу, підвищує ефективність його фахової діяльності, сприяє розвитку творчих здібностей студентів». [3, с. 191].

Слід зазначити, що незважаючи на вагомий освітній потенціал, які надають сучасні інтернет-сервіси, використання інформаційних технологій не має замінювати традиційні підходи і форми роботи зі здобувачами вищої освіти. Найбільш доцільним є поєднання потенціалу, що надається сучасними інформаційними технологіями з традиційними освітніми методиками, які застосовували до їх появи. Сучасний науковець О. Філоненко зазначає, що застосування концертмейстером інформаційно-комп'ютерних технологій є одним із важливих у сучасному освітньому просторі. Саме тому для концертмейстера вкрай важливим є опанування роботи з інформаційними технологіями, зокрема уміння знаходити необхідну літературу за фахом, досвіду використання популярних нотних редакторів, навчальних відеопрограм тощо. «Сучасні комп'ютерні технології в мистецькій освіті ґрунтуються на ідеї їх інтеграції з традиційними методами навчання» [9, с. 122].

Висновки. Виходячи з вищезазначеного, констатуємо, що цілеспрямоване поширення інформаційно-комунікативних технологій в умовах сьогодення стає невід'ємним складником професійної діяльності концертмейстера закладу вищої освіти. Поєднання традиційних підходів у власній фаховій діяльності із сучасними цифровими технологіями надає для концертмейстера низку нових можливостей, а саме: поновлення інтелектуального та професійного досвіду, поєднання креативного й технологічного компонентів у навчальному процесі, отримання задоволення від захопливого процесу творчої співпраці зі здобувачами вищої освіти.

Література

1. Алёшина О. Использование интернет-ресурсов в преподавании специальных дисциплин. *Молодой ученый*. 2016. № 23 (127). С. 449–451. URL: <https://moluch.ru/archive/127/35038/>
2. Горюнова О. Медиа: история экспансии. Краткий конспект курса лекций. 2001. URL: https://mediaeducation.ucoz.ru/_ld/1/162__--_-2001-66_.pdf
3. Духаніна Н. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : Вища освіта України*. Дод. 3. Т. V. (12). 2008. С. 189–193.
4. Карплюк С. Інформаційно-педагогічний менеджмент вищої школи: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, № 241, 2017. С. 122–125.
5. Короткова О. Деякі історичні аспекти становлення професії акомпаніатора-концертмейстера. *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 52–55.
6. Кушнір К. Роль сучасних музично-комп'ютерних технологій у фаховій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Актуальні питання культурології : альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства*. Рівне: РДГУ, 2017. Вип. 17. С. 259–263.
7. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне, 2013. Вип. 19 (1). С. 212–217.
8. Чекан Ю. Сучасна соціокультурна ситуація і проблеми музичної освіти. *Українська музика*. 2013. Вип. 3 (9). С. 41–53.
9. Філенко О. Використання інноваційних технологій для забезпечення музичного супроводу до практичних занять з хореографічних дисциплін. Херсон. 2015. С. 254–260.

References

1. Alyoshina O. (2016). Ispolzovanie internet-resursov v prepodavanii spetsialnyih distsiplin [Using Internet resources in teaching of the special disciplines]. *Young scientist*. Vol. 23. (127). Pp. 449–451. – Available at: <https://moluch.ru/archive/127/35038/>
2. Goryunova O. (2001). Media: istoriya ekspansii [Media: a history of expansion]. Brief summary of the course of lectures. Available at: https://mediaeducation.ucoz.ru/_ld/1/162__--_-2001-66_.pdf
3. Dukhanina N. (2008). Mediatekhnolohii yak motyvatsiia studentiv do navchannia [The media technologies as motivation of the students to study]. *Higher education in Ukraine in the context of integration into the European educational space : Higher education in Ukraine*. Vol. 3. V. (12). pp. 189–193.
4. Karpluk S. (2017). Informatsiino-pedahohichniy menedzhment vyshchoi shkoly: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Information and pedagogical management of the higher school: current state and prospects of development]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social work*. Vol. 241. Pp. 122–125.
5. Korotkova O. (2017). Deiaki istorychni aspekty stanovlennia profesii akompaniatora-kontsertmeistera [Some historical aspects of the formation of the profession of accompanist-concertmaster]. *Young scientist*. Vol. 8 (48). Pp. 52–55.
6. Kushnir K. (2017). Rol suchasnykh muzychno-kompiuternykh tekhnolohii u fakhovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [The importance of the modern music and computer technology in the professional training of the future music teachers]. *Current issues of culturology : almanac of the scientific society “Athena” of the Department of Cultural Studies and Museum Studies*. Rivne. Vol. 17. Pp. 259–263.
7. Molchanova T. (2013). Mystetstvo pianista-kontsertmeistera u sotsiokulturnomu konteksti suchasnosti [The art of the pianist-accompanist in the socio-cultural context of modernity]. *Ukrainian culture: past, present, ways of development. Scientific notes of the Rivne State University for the Humanities*. Rivne. Vol. 19 (1). Pp. 212–217.
8. Chekan Yu. (2013). Suchasna sotsiokulturna sytuatsiia i problemy muzychnoi osvity [Current socio-cultural situation and problems of music education]. *Ukrainian music*. Vol. 3 (9). Pp. 41–53.
9. Filenko O. (2015). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii dlia zabezpechennia muzychnoho suprodu do praktychnykh zaniat z khoreohrafichnykh dystsyplin [The use of innovative technologies to provide musical accompaniment to practical classes in choreographic disciplines]. *Kherson*. Pp. 254–260.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У «ВІСНИК ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»

Вимоги до оформлення статей:

До друку приймаються статті, що мають наукову і практичну цінність. Автор має право представити тільки одну наукову статтю в один номер, яка раніше не публікувалася. Автор несе відповідальність за оригінальність тексту статті, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних назв, географічних назв та інших відомостей, а також за те, що в матеріалах не містяться дані, що не підлягають відкритій публікації. Редакція не несе відповідальності за викладену в статті інформацію. Остаточне рішення про публікацію ухвалюється редакцією, яка також залишає за собою право на додаткове рецензування, редагування і відхилення статей.

Технічні вимоги:

- до друку приймаються статті українською, російською та англійською мовами;
- електронний варіант статті у форматі *.doc, *.docx або *.rtf, підготовлений у текстовому редакторі Microsoft Word;
- формат А4 через 1,5 інтервал;
- шрифт Times New Roman, розмір 14;
- поля: ліве – 3 см, праве – 1,5 см, верхнє, нижнє – 2 см.

Структура статті:

- рядок 1** – УДК (вирівнювання по лівому краю);
- рядок 2** – назва тематичного розділу (вирівнювання по лівому краю);
- рядок 3** – назва статті (вирівнювання по центру, напівжирний шрифт, великі літери);
- рядок 4** – прізвище та ініціали автора статті; науковий ступінь, вчене звання, посада із зазначенням кафедри (вирівнювання по центру);
- рядок 5** – місце роботи (навчання), адреса роботи (навчання), orcid-код, електронна адреса автора (вирівнювання по центру).

Якщо автор не має orcid-коду, його можна отримати за посиланням <https://orcid.org/>

абзац 1 – розширена анотація (1800 знаків без пробілів) та ключові слова (мінімум 5 слів), написані мовою, як і уся стаття;

абзац 2 – назва статті (напівжирний шрифт, усі літери великі), прізвище, ініціали автора, науковий ступінь, вчене звання, посада із зазначенням кафедри, місце роботи (навчання), адреса роботи (навчання), orcid-код, електронна адреса автора, **розширена** анотація (1800 знаків без пробілів) та ключові слова (мінімум 5 слів), написані **англійською мовою**. Переклад англійською мовою повинен бути достовірним (не машинним).

У випадку, якщо стаття не українською мовою, обов'язково подаються назва статті (напівжирний шрифт, усі літери великі), прізвище, ініціали автора, науковий ступінь, вчене звання, посада із зазначенням кафедри, місце роботи (навчання), адреса роботи (навчання), orcid-код, електронна адреса автора, розширена анотація (1800 знаків без пробілів) та ключові слова (мінімум 5 слів), написані українською мовою.

Структурні елементи основного тексту статті:

Постановка проблеми (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, де вказати започаткування розв'язання даної проблеми та на які опирається автор, а також обов'язково виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття).

Мета статті (висловлюється головна ідея даної публікації, яка суттєво відрізняється від сучасних уявлень про проблему, доповнює або поглиблює вже відомі підходи; звертається увага на введення до наукового обігу нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або уточнення відомих раніше, але недостатньо вивчених).

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Висновки і перспективи подальших розробок у цьому напрямку.

Література розміщується після статті у порядку згадування; друкується через 1,5 інтервал, 14 розміром, шрифтом Times New Roman і оформляється у відповідності вимог міждержавного стандарту ДСТУ 8302:2015.